

УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ. ПРОФІЛЬНЕ НАВЧАННЯ

УДК 378.147: 640.41(477)

DOI: 10.37026/2520-6427-2020-104-4-7-12

Валентина БУРАК,

кандидат технічних наук,
доцент кафедри готельно-ресторанного
та туристичного бізнесу
Херсонського державного університету

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті окреслено стан професійної підготовки фахівців готельно-ресторанного господарства. Обґрунтовано необхідність широкого залучення до співпраці соціальних партнерів, провайдерів формальної, неформальної та інформальної професійної освіти. Розглянуто вітчизняний досвід модернізації професійної підготовки фахівців готельно-ресторанного господарства з урахуванням динамічних змін у сфері професійної освіти. Проаналізовано сайти недержавних громадських організацій, професійних спілок, спільнот щодо наявності навчально-пізнавальної інформації з метою сприяння покращенню освітнього процесу.

Ключові слова: готельно-ресторанне господарство, модернізація професійної підготовки, формальна, неформальна та інформальна професійна освіта.

The article analyzes the state of professional training of hotel and restaurant specialists. Based on the research of domestic scientists to determine the essence of professional training, we analyzed interpretation of the term «professional training of future professionals» in domestic science.

Author's definition of the term «professional training of future specialists in hotel and restaurant industry» is given, which we interpreted as an organized, continuous and purposeful process of formation and development of professional competencies necessary for professional activity in higher educational institutions of different forms of ownership and directed to obtain qualifications in accordance with educational and professional programs of the bachelor and master levels, which will ensure successful job performance, competitiveness and professional mobility in the hospitality industry, as well as timely renewal and improvement. Necessity of wide involvement of social partners, providers of formal, non-formal and informal professional education in cooperation is substantiated.

It is investigated that modernization of professional education through the integration of formal, non-formal and informal types to ensure a comprehensive educational process makes provision for reducing the amount

of compulsory and increasing selective component of the curricula and educational programs, modifying forms, methods, technologies and tools for mastering disciplines at all levels of education, individualization and the possibility of variable education systems. Domestic practice of modernization of professional training of specialists in hotel and restaurant industry taking into account dynamic changes in the field of professional education is considered. Sites of non-governmental public organizations, trade unions, communities on the availability of educational and cognitive information to help improve the educational process are analyzed. Analysis showed a wide range of such institutions, vision, mission, tasks and directions of which, although different, but activity contributes to the promotion and training of specialists in this field. We see prospects for further exploration in this direction in analysis of the state of professional training in higher education institutions and involvement of representatives of professional public institutions in the educational process in the role of stakeholders.

Key words: hotel and restaurant industry, modernization of professional training, types of education, professional public regulations.

Постановка проблеми. Нині у професійній освіті, зокрема в галузі готельно-ресторанного господарства, нерідко спостерігаються розходження між застарілими тенденціями та сучасними вимогами до фахівців, здатних працювати в теперішніх швидкозмінюваних умовах, що, зрештою, призводить до необхідності організації та здійснення додаткового навчання випускників безпосередньо на робочому місці. В умовах інноваційного розвитку підприємств означеної галузі виникає необхідність безперервної модернізації змісту професійно-практичної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи, що передбачає осучаснення змісту, оновлення навчальних планів, перегляду співвідношення теоретичних і практичних знань відповідно до потреб роботодавців (стейкхолдерів).

Аналіз наукових досліджень і публікацій.

Аналіз науково-педагогічної літератури, а також на-працювань із галузі знань «Сфера обслуговування» засвідчує, що засади професійної підготовки фахівців готельно-ресторанного господарства з урахуванням сучасних тенденцій розвитку вітчизняної туристичної галузі, санаторно-курортної сфери та готельно-ресторанного господарства вивчалися за такими напрямками:

- М. Бойко, А. Охріменко, А. Расулова [1] до-сліджували концептуальні основи розвитку корпорацій у туристичному та готельно-ресторанному бізнесі;
 - В. Брич, В. Охота [2] схарактеризували основні фактори впливу на функціонування готельно-ресторанних комплексів та туризму в Україні;

- Я. Волковська [3] та М. Гакова [4] вивчали питання економічної сутності підприємств готельно-ресторанного комплексу та управління ними;

- Н. Кудла, Х. Мандро, Д. Мошура [6], Т. Поночовна-Рисак [12] окреслили проблеми та ринкові вимоги до підготовки фахівців готельно-ресторанної сфери.

- О. Косарук [5], І. Манохіна [8], О. Міхеєнко [9], Н. Муқан [10], С. Ткачук [15], В. Бурак, Д. Якимчук та О. Якимчук [16], М. Спека і С. Найпа [17] аналізували особливості професійної підготовки фахівців як в Україні, так і за кордоном;

- Н. Ничкало [11] заклала основи дослідження розвитку професійної освіти в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів.

Таким чином, незважаючи на низку представле-них нами вище праць, питання сучасного стану професійної підготовки фахівців готельно-ресторанного господарства та подальшої її модернізації в умовах глобалізаційних процесів, що актуалізують реформування означеної галузі в Україні, й надалі залишається актуальним, а отже, потребує більш ґрунтового дослідження.

Мета статті – здійснити аналіз стану підготовки фахівців готельно-ресторанного господарства в закладах вищої освіти та ініціатив недержавних громадських організацій, професійних спілок, спільнот щодо модернізації цього процесу в умовах глобалізаційних змін і реформування галузі освіти в Україні.

Зважаючи на мету статті, нами були виокремлені такі завдання:

- схарактеризувати зміст формальної, неформальної та інформальної освіти з метою визначення категоріального апарату та термінологічної бази дослідження;

- проаналізувати сайти недержавних громадських організацій, професійних спілок, спільнот з метою наявності навчально-пізнавальної інформації (тематичного розмаїття), необхідної для сприяння покращенню освітнього процесу;

- розглянути вітчизняну практику модернізації професійної підготовки фахівців готельно-ресторанного господарства з урахуванням динамічних змін у сфері професійної освіти.

Виклад основного матеріалу. Вітчизняна законодавча база в галузі професійної освіти ґрунтується на Національній доктрині розвитку освіти України у ХХІ столітті, а також нормативних документах Міністерства освіти і науки України, як-от: Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про професійно-технічну освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року та ін. Зокрема, відповідно до Закону України «Про освіту» метою професійної (професійно-технічної) освіти є формування і розвиток професійних компетентностей особистості, необхідних для фахової діяльності за певною професією у відповідній галузі, забезпечення її конкурентоздатності на ринку праці та мобільності й перспектив кар'єрного зростання впродовж життя [13].

Окрім нормативних документів, процес здійснення професійної освіти висвітлено також у численних публікаціях як вітчизняних вчених, так і зарубіжних учених. Тож актуалізуємо суть терміна «*професійна підготовка майбутніх фахівців*». У зв'язку з цим закордонні дослідники М. Спека і С. Найпа професійну підготовку ототожнюють із цілеспрямованим процесом навчання наявних (працівників) і потенційних (здобувачів освіти) фахівців професійних знань, умінь для набуття навичок, необхідних для здійснення певних видів робіт.

Дослідження вітчизняних науковців щодо визначення сутності професійної підготовки фахівців проаналізовано та систематизовано нами в таблиці 1.

Таблиця 1

Тлумачення терміна «професійна підготовка майбутніх фахівців» у вітчизняній науці

Автори-дослідники	Тлумачення поняття «професійна підготовка майбутніх фахівців»
Косарук О. [5]	Динамічний організаційно-педагогічний процес, що характеризується тенденцією переходу від навчальної до особистісної парадигми професійної діяльності, орієнтованої на формування в студентів їхньої професійної компетентності, психологічної готовності до праці та здатності до навчання і самовдосконалення упродовж життя
Манохіна І. [8]	Складна багаторівнева педагогічна система, що включає певну сукупність цілей, змісту, форм, методів, засобів, технологій, зумовлених сутнісними потребами суб'єктів педагогічної взаємодії
Міхеєнко О. [9]	Складний процес засвоєння знань та набуття навичок практичної діяльності, розвитку здібностей студента, які в майбутньому стають визначальними для професійного становлення і реалізації, розвитку його особистісних якостей, детермінований наявними знаннями
Муқан Н. [10]	Багатогранний феномен розвитку професійних знань, установлення мінімальних меж компетентності на етапі завершення педагогічної підготовки, а також реалізацію відповідної системи оволодіння компетентністю
Поночовна-Рисак Т. [12]	Період завершення професійного самовизначення особистості, формування світосприйняття під кутом майбутньої професії, відшліфовування професійних умінь і навичок, формування професійно значущих якостей, набуття первинного професійного досвіду

Автори-дослідники	Тлумачення поняття «професійна підготовка майбутніх фахівців»
Рапацевич Є. [14]	Процес опанування знаннями, вміннями та навичками, що дозволяють виконувати роботу в певній галузі
Ткачук С. [15]	Педагогічний процес професійної освіти, результатом якого є формування готовності до трудової діяльності, що проявляється у формах активності та визначає здатність ставити перед собою професійні цілі, обирати способи досягнення, здійснювати самоконтроль за виконанням власних дій і прогнозувати шляхи підвищення продуктивності роботи у професійному напрямі

Здійснений аналіз дає можливість узагальнити, що більшість дослідників витлумачує термін «професійна підготовка майбутніх фахівців» як складний динамічний організаційно-педагогічний процес, складну багаторівневу педагогічну систему, багатогранний феномен розвитку професійності, період завершення професійного самовизначення особистості. Визначальним при цьому вважаємо таке розуміння означеної дефініції: цілеспрямований процес організаційно-педагогічної взаємодії зі здобуття фахових знань, формування умінь, навичок, компетентностей та готовності до майбутньої діяльності в обраній галузі знань за ознаками певної сукупності професійних завдань і обов'язків (робіт), які виконує фахівець; розвиток світоглядних засад майбутньої професії та значущих особистісних якостей, набуття первинного спеціального досвіду.

Таким чином, у контексті нашого дослідження під **професійною підготовкою майбутніх фахівців готельно-ресторанного господарства** розумітимемо *організований, безперервний і цілеспрямований процес формування і розвитку в здобувачів освіти необхідних для фахової діяльності професійних компетентностей, який здійснюється в закладах вищої освіти різних форм власності та спрямовується на здобуття майбутніми фахівцями кваліфікацій відповідно до освітньо-професійних програм освітніх рівнів «бакалавр» і «магістр спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа», що забезпечить успішне виконання посадових обов'язків, конкурентоспроможність і професійну мобільність у сфері послуг, а також її своєчасне оновлення та вдосконалення.*

Реалії сьогодення актуалізують оновлення змісту професійної освіти й підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанного господарства, організацію навчання відповідно до вимог сучасного швидкозмінюваного ринку праці, забезпечення якості професійної освіти шляхом формування в здобувачів освіти інтегральної, загальних і спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, її привабливості й конкурентоздатності серед інших сфер діяльності, забезпечення кваліфікованим викладацьким персоналом, використання інноваційних методів, технологій і засобів навчання.

Модернізація професійної освіти передбачає інтеграцію формальної, неформальної та інформальної

її видів для забезпечення всестороннього освітнього процесу, скорочення обсягу обов'язкового та зростання вибіркового компонентів навчальних планів й освітньо-професійних програм, модифікацію форм, методів, технологій і засобів засвоєння змісту дисциплін на всіх рівнях навчання, індивідуалізацію та можливість варіативних систем освіти. Для цього потрібно вжити заходів щодо широкого залучення до співпраці соціальних партнерів, провайдерів формальної, неформальної та інформальної освіти, оскільки їхню інтеграцію вважаємо важливою умовою всесторонньої професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанного господарства.

Отже, модернізація можлива за умов: наявності якісної інфраструктури закладів вищої та післядипломної освіти; відповідності запитам ринку праці та створення адекватних шляхів подальшого навчання впродовж усього життя; гнучкої структури ступеневої фахової освіти, що вимірюється досягненнями у навчанні, навчально-пізнавальної діяльності через шкільну й професійну освіту до вищої освіти та освіти дорослих, а також визнання результатів, здобутих у неформальній та інформальній освіті (компетентності, набуті на робочому місці); створення загальноєвропейського освітнього простору із прозорими системами кваліфікацій і підтримкою міжнародної мобільності; підвищення можливостей міжнародної мобільності здобувачів освіти та викладачів сфери професійної освіти.

Поряд із закладами вищої освіти, які здійснюють професійну підготовку фахівців готельно-ресторанного господарства, значну роль у модернізації відіграє і громадськість, фахові об'єднання, серед яких – Асоціація індустрії гостинності України, Асоціація готельних об'єднань та готелів міст України, Всеукраїнська професійна спілка працівників туристичної галузі, санаторно-курортної сфери та готельного господарства, Клуб готельєрів та рестораторів HOTELIERO, ГО «Спілка сільського зеленого туризму України», Спілка українських підприємців, Громадська спілка «Українська ресторанна асоціація», бізнес-асоціацій та інші організації, а також замовники освітніх послуг.

Коротко схарактеризуємо діяльність означених професійних громадських інституцій (див. табл. 2).

Таблиця 2

Онлайнні платформи неформальної освіти для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа»

Назва	Характеристика діяльності
Асоціація індустрії гостинності України (http://aigu.org.ua/)	Онлайн-медіа з розвитку туризму в Україні, <i>візією</i> якого є: – змінити ситуацію, що склалася у сфері туризму України; – об'єднати та розвивати комерційні й некомерційні туристичні об'єкти України; – покращити якість туристичних послуг; – поширювати інформацію про туристичний потенціал України; – мислити нестандартно, діяти по-іншому

Назва	Характеристика діяльності
<p>Асоціація готельних об'єднань та готелів міст України (https://mydim.ua/information/union/hotelinua/)</p>	<p>Українська професійна громадська організація, головними напрямками діяльності якої є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – узагальнення досвіду роботи провідних готелів; – надання методичної і юридичної допомоги; – розроблення законодавчих та нормативних документів для готельної галузі; – розвиток міжнародних зв'язків із професійними об'єднаннями готелів інших країн; – організація конференцій та ділових зустрічей; – поїздки Україною та за кордон
<p>Всеукраїнська професійна спілка працівників туристичної галузі, санаторно-курортної сфери та готельного господарства (http://uttu.org.ua/)</p>	<p>Добровільна неприбуткова всеукраїнська організація громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їхньої професійної діяльності в туристичній галузі, санаторно-курортній сфері та сфері готельного господарства, основними завданнями якої є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – представництво інтересів членів профспілки у взаємовідносинах з роботодавцями, органами державної влади, місцевого самоврядування на основі системи колективних договорів та угод відповідно до законодавства України; – участь у розробленні та здійсненні державної політики в галузі трудових відносин, оплати праці, охорони праці, соціального захисту тощо; – забезпечення захисту працівників від безробіття та його наслідків згідно з чинним законодавством; – участь у визначенні головних критеріїв життєвого рівня, прожиткового мінімуму, а також мінімальних розмірів заробітної плати, пенсій, соціальних виплат, політики ціноутворення, розробці соціальних програм; – здійснення громадського контролю за реалізацією прав членів профспілки у сфері охорони здоров'я, медико-соціальної допомоги тощо
<p>Клуб готельєрів та рестораторів HOTELIERO (http://hoteliero.club/)</p>	<p>Відома українська професійна асоціація – ініціатор створення та організатор Першої національної премії у сфері гостинності Hospitality Awards, метою якої є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – об'єднання перших осіб українських та міжнародних компаній у сфері гостинності (HoReCa), керівників і власників готелів і ресторанів, девелоперських компаній, експертів ринку; – підвищення позитивного іміджу гостинності Україні на міжнародному рівні; – прагнення створити комфортну обстановку цікавого обговорення фахових тем, поділитися своїм баченням проблеми та досвідом її вирішення
<p>Громадська спілка «Українська ресторанна асоціація» (https://uk.uara.org.ua/?fbclid=IwAR3BjGK7AWTAI30ii1e-gvRCWzM5KDrvog_EPtB05Xk6Kg496IMYBoaaJwY https://www.facebook.com/URAorg/?ref=page_internal)</p>	<p>Об'єднання підприємств громадського харчування, суміжних організацій і закладів освіти, засноване на принципах добровільності, взаємодопомоги та розвитку галузі, метою якого є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – об'єднання підприємств готельно-ресторанного господарства, забезпечення успіху бізнесу; – лобіювання інтересів галузі, поліпшення економічного клімату; – харчова безпека; – розвиток гастротуризму; – розвиток талантів і підвищення операційної ефективності; – формування професійної освіти
<p>Громадське об'єднання «Спілка сільського зеленого туризму України» (https://www.greentour.com.ua/)</p>	<p>Всеукраїнська громадська неприбуткова організація.</p> <p><i>Місія:</i> об'єднати господарів садиб та туристів на найпотужніших комунікаційних і маркетингових платформах; створити туристам привабливу та якісну альтернативу у виборі відпочинку у вигляді сільського зеленого туризму та допомогти господарям садиб досягти сталого розвитку.</p> <p><i>Візія:</i> упроваджувати перехід від роз'єднаних садиб до кластерів сільського зеленого туризму в Україні; стати учасником зеленої та агротуристичної Еко-Систем; формування і підтримка відповідного середовища, яке надасть можливість покращити добробут сільського населення та якість життя за рахунок диверсифікації господарської діяльності, повніше використання та збереження природного та історико-культурного потенціалу сільської місцевості</p>
<p>Інформаційний центр «Зелене досьє» (http://www.dossier.org.ua/)</p>	<p>Міжнародна благодійна організація, що здійснює свою діяльність на засадах законності, гуманності, спільності інтересів та рівності прав її учасників, гласності, добровільності та самоврядування, не маючи на меті отримання прибутку. «Зелене досьє» заради творчої співпраці й досягнення позитивних змін є своєрідним містком між екологічними НУО, бізнес-структурами, державними інституціями та засобами масової інформації</p>

Назва	Характеристика діяльності
Спілка українських підприємців (https://sup.org.ua/uk)	Перша найбільша об'єднана організація незалежних українських підприємців, позбавлена будь-яких політичних інтересів, мета якої – захист інтересів підприємців та формування сприятливого бізнес-середовища в Україні. Основними пріоритетами членства в ній є: - можливість публічно заявити про проблеми бізнесу та консолідувати зусилля своїх колег задля їхнього вирішення; - підвищення впізнаваності, статусу та репутації бізнесу; - отримання знань, практичних навичок та досвіду від успішних підприємців в Україні та світі, що стане поштовхом для розвитку бізнесу

Зважаючи на викладене вище, зауважимо, що нині у сфері гостинності представлено широкий спектр недержавних громадських організацій, професійних спілок, спільнот, візій, місій, завдання і напрями яких хоча й різняться між собою, однак їхня діяльність сприяє популяризації та практичній підготовці фахівців готельно-ресторанного господарства.

Аналіз інформації сайтів вищезначених професійних громадських інституцій уможливило розуміння їхнього впливу на підготовку фахівців сфери послуг, оскільки, окрім цікавого обговорення фахових тем, бачення проблем та досвіду вирішення, знайомства з кращим закордонним та вітчизняним досвідом, вони містять навчально-пізнавальні курси із можливістю отримати сертифікат від провайдера неформальної освіти, що може бути зарахований як частина (модуль) курсу певної дисципліни освітньо-професійної програми підготовки фахівців, розшарування та конкретизацію майбутніх видів самої діяльності, ранню вузьку професіоналізацію та набуття первинного спеціального досвіду. Особливо цінним вбачаємо проведення тренінгів для отримання знань, практичних навичок та досвіду безпосередньо від успішних підприємців України та світу, що, на нашу думку, сприятиме розвитку малого й середнього бізнесу у сфері послуг, нестандартному мисленню та майбутній креативній діяльності здобувачів освіти.

Висновки. Отже, модернізація професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанного господарства полягає в забезпеченні інтегрованого освітнього процесу, оновленні навчальних планів та освітньо-професійних програм, модифікації форм, методів, технологій і засобів, індивідуалізації та можливості варіативних систем освіти, підвищенні можливостей міжнародної мобільності як викладачів, так і безпосередньо здобувачів освіти. Вона здійснена за наявності відповідної матеріально-технічної бази закладів освіти, підприємств-баз практик; відповідності запитам ринку праці; гнучкої структури ступеневої фахової освіти; інтеграції формальної, неформальної та інформальної освіти; створення загальноєвропейського освітнього простору із прозорими системами кваліфікацій і підтримкою міжнародної мобільності; підвищення можливостей мобільності здобувачів освіти та викладачів сфери професійної освіти.

Перспективи подальших розвідок в означеному напрямі вбачаємо в аналізі стану професійної підготовки в закладах вищої освіти та залученні до освітнього процесу в ролі стейкхолдерів представників професійних громадських інституцій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Бойко М. Г., Охріменко А. Г., Расулова А. М. Концептуальні основи розвитку корпорацій у туристичному та готельно-ресторанному бізнесі. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 13. Ч. 2. С. 35–39.
- Брич В. Я., Охота В. І. Основні фактори впливу на функціонування готельно-ресторанних комплексів та туризму в Україні. *Економіка та держава*. 2018. № 8. С. 9–12.
- Волковська Я. В. Економічна сутність підприємств готельно-ресторанного комплексу. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 14. Ч. 1. С. 54–58.
- Гакова М. В. Управління підприємствами готельно-ресторанного господарства: сутність та специфіка. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 13. Ч.1. С. 55–60.
- Косарук О. М. Професійна підготовка майбутніх фахівців інженерних спеціальностей на засадах інтеграції навчання з виробництвом : автореф. дис. ... канд. пед. наук. Вінниця, 2019. 20 с.
- Кудла Н. Є., Мандро Х. М., Мошура Д. А. Ринкові вимоги до підготовки фахівців готельно-ресторанної сфери. *Інновації, тренди та перспективи індустрії гостинності* : матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 12 грудня 2019 р.). Львів : ЛТЕУ, 2019. С. 135–138.
- Концепція освіти дорослих в Україні / укл. Л. Б. Лук'янова. Ніжин : ПП М. М. Лисенко, 2011. 24 с.
- Манохіна І. В. Проблема професійної підготовки фахівців соціально-педагогічної сфери в науковій літературі. *Вісник Дніпропетровського університету ім. Альфреда Нобеля. Педагогіка і психологія. Педагогічні науки*. 2015. № 1 (9). С. 128–134.
- Міхеєнко О. І. Професійна підготовка майбутніх фахівців зі здоров'я людини до застосування здоров'язміцнювальних технологій у контексті компетентнісного підходу. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*. 2014. Вип. 42. С. 85–97.
- Мукан Н. В. Система професійної підготовки майбутніх учителів загальноосвітніх шкіл в університетах Канади : автореф. дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2006. 21 с.
- Ничкало Н. Г. Розвиток професійної освіти в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів : монографія. Київ : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. 125 с.
- Поночовна-Рисак Т. М. Проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. № 62. Т. 1. С. 66–69.

13. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 07.10.2020).

14. Психолого-педагогический словарь / сост. Е. С. Рапацевич. Минск : Современное слово, 2006. 928 с.

15. Ткачук С. І. Актуальні проблеми та перспективи розвитку професійної освіти в умовах ринку праці. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. 2017. Вип. 2 (88). С. 266–270.

16. Burak V., Yakymchuk O., Yakymchuk D., Kuschewskiy N., Chepelyuk E., Koshevko J., Myrhorodska N., Dzyundzya O. Prerequisites for the development of hydro-jet technology in designing women's headgear at hospitality establishments. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2018. Vol.1, Issue 1 (91). P. 36–46.

17. Speck M., Knipe C. Why can't we get it right? Designing high-quality professional development for standards-based schools (2nd ed.). Thousand Oaks: Corwin Press, 2005.

Дата надходження до редакції: 09.11.2020 р.

УДК 378:615.851.4

DOI: 10.37026/2520-6427-2020-104-4-12-16

Олена КЛИМЧУК,
викладач анатомії, фізіології та гістології
КЗВО «Рівненська медична академія»
Рівненської обласної ради

АКСІОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПІДХОДІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КОРПУСУ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР

У статті здійснено аналіз аксіологічної складової європейських підходів до професійної підготовки корпусу медичних сестер. Підкреслена необхідність ціннісної підготовки фахівців означеного профілю, що детермінована низкою спеціальних міжнародних документів, а також підтримується на національному рівні певними нормативними актами та документами сестринського самоврядування. Розкрито ціннісні пріоритети, типові для європейської сестринської спільноти, здійснено аналіз документів (британських і польських), що є основою професійної підготовки медсестер. У результативній частині наведені рекомендації щодо підвищення ефективності ціннісної складової професійної підготовки медсестер в Україні.

Ключові слова: професійна освіта, аксіологія, аксіологічні компетентності, сестринська справа, медсестри.

The article analyzes the axiological component of European approaches to nursery yeomanry professional training.

It is shown that necessity for value training of specialists in this field is determined by a number of special international documents, and it is also supported by certain regulations or documents of nursing self-government at the national level. Thus, the European strategy of the World Health Organization directly indicates the value aspects of professional training of nurses and midwives. At the same time, the UK National Health Service (NHS) has settled its fundamental values in its documents that are in fact the axiological basis for the nurses' training in the United Kingdom. In its turn,

the Code for Nurses and Midwives of Poland contains an appeal to spiritual values as the basis of moral behaviour, as well as a number of ethical virtues. The study showed that there are reasons to affirm that similarity of value priorities which set out in the Code of Professional Ethics for Nurses and Midwives of the Republic of Poland and the List of Core Values of Nurses in the United Kingdom, approved by the UK National Health Service. Finally, the paper reveals the value priorities that are typical for the European nursing community.

The effective part provides recommendations for improving effectiveness of the value component of the nurses' professional training in Ukraine. In particular, it is essential to raise the issue of both normative consolidation of the strategy of such reforms and development of practical means of implementing these reforms, including creation of effective models of axiologization of professional training in the context of solving the problem of axiologization of the future nurses' national professional training.

Key words: professional education, axiology, axiological competencies, nursing care, nurses.

Постановка проблеми. Феномен медсестринства відіграє важливу роль у медичній справі, адже медичні сестри завжди були уособленням ідеалів милосердя, турботи, піклування, допомоги нужденним. Очевидно, саме тому вони відіграють важливу роль у складній системі медичних працівників. На сьогодні сестринська справа є самостійною галуззю охорони здоров'я із досить чітко вираженими функціональними обов'язками у сфері лікувальної справи, реабілітації та